

Länsstyrelsen
Norrbotten

Beslut

1 (4)

Datum
2023-06-12

Ärendebeteckning
407-6783-2023

Vattenfall Eldistribution AB
registratur.eldistribution@vattenfall.com

2023-03-27

2023-104539-0002

Beslut om betydande miljöpåverkan avseende nätkoncession för två 150 kV markkabel mellan Hertsöfältet och Svartön, Luleå kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, enligt 6 kap. 26 § miljöbalken att projektet kan antas innebära betydande miljöpåverkan. Enligt 6 kap. 27 § miljöbalken kan beslutet inte överklagas.

Beskrivning av ärendet

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för två nya 150 kV ledningar i markkabelutförande mellan en ny transformatorstation på Hertsöfältet och en ny transformatorstation inom LKAB:s verksamhetsområde på östra delen av Svartön, Luleå kommun. Ledningarna syftar till att ansluta LKAB:s planerade verksamhet på östra sidan av Svartön. Ett undersökningssamråd har genomförts enligt bestämmelserna i 6 kap. 24 § miljöbalken och Vattenfall har nu inkommit med samrådsredogörelse samt begäran om beslut om betydande miljöpåverkan. Vattenfall bedömer att verksamheten inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt miljöbalkens bestämmelser.

Motivering till beslutet

Mot bakgrund av vad som hittills framkommit om projektet och med stöd av kriterierna i 10-13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) bedömer Länsstyrelsen att projektet kan medföra betydande miljöpåverkan. Det är ledningens lokalisering och utformning som ligger till grund för Länsstyrelsens bedömning. Länsstyrelsen bedömer att dubbla 150 kV ledningar leder till markanspråk i ett område där naturmiljön och livsmiljöer för bland annat prioriterade fåglar redan i dagsläget är trängd av exploateringar. Länsstyrelsen menar att markanspråket kan medföra en betydande miljöpåverkan på naturmiljöns intressen och konsekvenserna för naturmiljön och arter behöver därför utredas närmare i en miljökonsekvensbeskrivning.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 6 kap. 26 § miljöbalken (MB) ska Länsstyrelsen i ett särskilt beslut avgöra om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen grundar sitt beslut på de kriterier som anges i 10–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen hänvisar till yttrandet i samrådsskedet (407-4290-23) och understryker att eftersom det är trångt om utrymme på Svartön och många verksamhetsutövare ska rymmas inom ett begränsat område så är det extra viktigt att samordning sker mellan alla olika aktörer och i ett tidigt skede. Kommande MKB behöver utreda vilka anpassningar och skyddsåtgärder som kan vidtas för att undvika och begränsa påverkan på arter och bevara så mycket av strandskogen som möjligt. Den artskyddsutredning som Vattenfall skriver är under framtagande och måste ligga till grund för hur bedömningar gällande skyddade arter ska hanteras, se bilaga till yttrande 407-4290-23). I kommande MKB behöver även alternativa utformningar och alternativa lokaliseringar som finns utredas.

Strandskogen

Längs Gräsörvägens östra sida på Hertsöfältet och strax söder om Gräsörenbron kommer sökanden att förlägga ledningen i det u-område som pekats ut i den gällande detaljplanen del av [REDACTED] m.fl., Hertsöfältet. Vattenfalls planerade markledningar kommer enligt underlaget att placeras inom detaljplanens u-område och då samförläggas med Luleå Energis markförlagda elledningar. Träd inom u-området kommer avverkas på norra och södra sidan av vattnet, i och med anläggandet av markkablar, och det är enligt Vattenfall redan prövat i samband med detaljplanen. Det är oklart om ledningarna i detta avseende ska samförläggas med Luleå Energis redan befintliga elledningar, vilket torde innebära att ingen avverkning inom u-området alls behöver ske eller om även Luleå Energis ledningar är under prövning. Träd kommer enligt Vattenfall inte att avverkas utanför u-området. Vattenfall måste i kommande handlingar förtydliga hur ledningsschaktet mm ska förläggas och vart det måste avverkas.

Vattenfall uppger att mellan Gräsörvägen på södra sidan av Gräsörenbron och stationen i LKAB:s planerade industriområde på östra Svartön hänvisas ledningar till en plats av LKAB och förläggs i schakt med hänsyn till LKAB:s planerade verksamhet. LKAB har i sitt yttrande till sökanden påpekat att strandskogen med höga naturvärden avses att sparas så långt som det är möjligt och att det därför inte går att ta för

givet att skogen är avverkad där ledningarna ska dras. Länsstyrelsen vill därför betona att det inom denna del av Svartön i dagsläget inte finns något tillstånd som medger avverkning av strandskog. Alla aktörer i området behöver genomföra en artskyddsutredning och även samordna sig. När alla inventeringar och utredningar är genomförda ska de ligga till grund för verksamhetsutövarnas bedömningar om verksamheterna och åtgärderna går att genomföra utifrån gällande lagstiftning.

Fåglar specifikt

Inom det område som berörs finns strandnära blandskog och även det vatten i Hertsöfjärdens mynning i sundet mellan Gräsören och Hertsöfältet har ett konstaterat påtagligt värde för fågellivet. Hela Hertsöfältet och skogen på Svartöns norra strand vid Gräsörenbron ingår i ett område utpekat

Kontinuiteten i vattenmiljön och strandmiljön på båda sidor om Hertsöfjärden och dess mynning har betydelse för fridlysta och rödlistade arter och för den biologiska mångfalden i området som helhet. Länsstyrelsen menar att för att bevara områdets ekologiska funktion och tillåta en fri utveckling av den strandnära miljön är det av vikt att bevara strandskogen så intakt som möjligt. Bolaget uppger att en artskyddsutredning kommer tas fram. I och med att denna artskyddsutredning ännu inte tagits fram så anser Länsstyrelsen att det inte går att utesluta att avverkning mm av strandskog kan komma att innebära en otillåten åtgärd enligt Artskyddsförordningen.

Vattenfall har uppgett att för att undvika påverkan på fågellivet och gynna den kvarvarande skogen utanför u-området kommer sökanden i samband med anläggandet av ledningarna åta sig hänsynsåtgärder såsom att avverkning och byggnation ska ske utanför fåglarnas häckningstid, mellan 1 april och 20 juli samt att de träd i strandskogen som avverkas lämnas som död ved i skogsbrynet mellan kabeln och intilliggande skog, i dialog med markägare. Länsstyrelsen påpekar återigen att innan en artskyddsutredning har tagits fram så går det inte att bedöma om dessa hänsynsåtgärder är tillräckliga för att förbudet i artskyddsförordningen inte ska aktualiseras. Det framgår inte hur mycket strandskog som planeras att tas ned och inte heller hur stor andel det skulle innebära av den strandskog som finns kvar i området (Svartön-Hertsölandet). Detta

måste även sättas i relation till hur mycket strandskog som andra aktörer inom området planerar att avverka.

I en nylig dom från MÖD (P-10706-21) har det konstaterats att om en rödlistad fågelart påverkas av en verksamhet så talar rödlistningen för att populationen av fågelarten inte är på tillfredsställande nivå i Sverige och att undantagen i 4 § a och b Artskyddsförordningen från störningsförbudet inte är tillämpliga. Vidare konstaterar domstolen att även om EU-domstolen uttalat att artikel 5 d i fågeldirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar), som 4 § 4 artskyddsförordningen avser att genomföra, främst avser att skydda häcknings- och rastplatser (Kommissionen mot Polen i mål nr C-441/17, EU:C:2018:255, punkt 252) så kan enligt motiven till den nya lydelsen av 4 § 4 artskyddsförordningen (Fm 2022:5) även negativ påverkan på en livsmiljö utgöra en störning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chefen för naturmiljöenheten Helena Lindvall med Sara Byrsten som föredragande. I den slutliga handläggningen har Maria Enkvist, miljöskyddsenheten, Alexandra Lindmark, naturskyddsenheten, Robin Eklund, mark- och vattenskyddsenheten samt Mirjam Jonsson från enheten för samhällsplanering och kulturmiljö också deltagit.

Kopia

Petra.josefsson@vattenfall.com